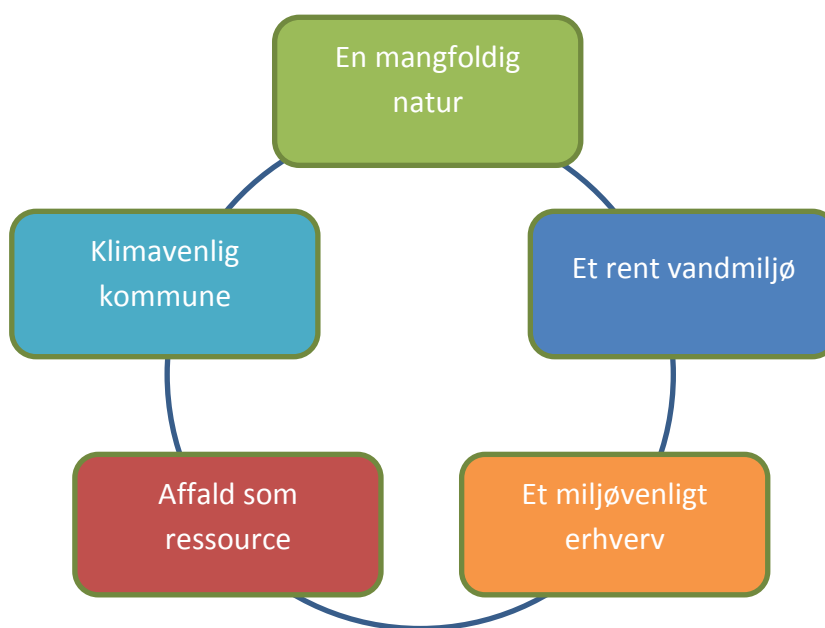

Strategi og handleplan for Natur, Miljø og Klima

Baggrund

D. 21. maj 2015 vedtog Byrådet en Natur-, Miljø- og Klimapolitik. Politikken tager sit udspring i Byrådets vision "Ringsted – midt i mulighederne". Formålet med Natur-, Miljø- og Klimapolitikken er at udfolde byrådets vision. Politikken beskriver den retning, som kommunen vil arbejde hen imod med udgangspunkt i, hvor vi er i dag. Politikken omhandler følgende temaer:

Til politikken knytter sig denne strategi og handleplan, der konkretiserer, hvordan Natur-, Miljø- og Klimapolitikken kan føres ud i livet – nærmere bestemt, hvordan kommunen vil arbejde med natur, miljø og klima samt hvilke initiativer vi vil sætte i gang. Handleplanen revideres årligt, mens strategidelen revideres i forbindelse med udarbejdelse af ny Natur-, Miljø- og Klimapolitik.

Handleplanen består hovedsageligt af de større projekter og opgaver, som kommunen vil arbejde med i 2016. Handleplanen er dermed ikke et udtryk for en fuldstændig liste over opgaver inden for natur, miljø og klima. Foruden de nævnte projekter og opgaver i handleplanen udfører vi også en lang række driftsopgaver.

Hvem er målgruppen?

Målgruppen for Natur-, Miljø- og Klimapolitikken er borgere, politikere og kommunens egne medarbejdere. Termen "borgere" skal forstås i bred forstand. Det handler både om borgerne i al almindelighed, foreninger, erhvervsliv, interesseorganisationer og andre i Ringsted Kommunes omverden, som kan være relevante at inddrage i et givent projekt eller tiltag.

Strategi

Hvordan arbejder vi med natur, miljø og klima?

Natur-, Miljø- og Klimapolitikken skal sikre et sundt og rent miljø, som giver værdi for os alle. Vi arbejder derfor kontinuerligt på at forbedre miljø og klima samt at skabe en varieret og attraktiv natur.

Forbedringerne sker i første omgang ved at opstille mere konkrete mål i sektorplanerne, som typisk revideres hvert 4. år. Vi har følgende sektorplaner:

- Naturkvalitetsplan
- Vandhandleplan
- Stiplan
- Spildevandsplan
- Vandforsyningsplan
- Klimatilpasningsplan
- Affaldsplan
- Klimaplan

På andre områder findes de mere konkrete mål i Kommuneplanen eller i lovgivningen.

Vigtigheden af de driftsorienterede opgaver kan have tendens til at blive overset, og de fremgår heller ikke af handleplanen. Vi arbejder dog løbende på at ændre fokus i driften, så den hele tiden understøtter målene i planerne.

Driftsopgaverne spænder vidt. Godkendelser til virksomheder skal løbende fornyes, så ny viden og teknologi kan indføres. Gennem tilsyn med virksomheder og landbrug, sætter vi fokus på udvalgte miljøforhold. Vandløbene skal vedligeholdes, så der tages hensyn til både afvandingsmæssige og naturmæssige interesser osv.

Dertil kommer en lang række henvendelser fra borgere om rotter, naboklager, ansøgninger om jordvarme, anmeldelser af erhvervsaffald, bjørneklo, forespørgsler om beskyttet natur, ansøgninger om tiltag i beskyttet natur mv. - og en række tværfaglige opgaver, som fx input til miljø- og naturforhold i lokalplaner og udarbejdelse af miljøvurderinger.

Tværgående principper for realiseringen

I Ringsted Kommune ser vi det som et fælles ansvar at sikre et sundt og rent miljø. Det fælles ansvar kan plantes og stimuleres på forskellig vis. På natur-, miljø- og klimaområdet vil vi stimulere det fælles ansvar ved at have fokus på følgende:

- At udbrede viden og erfaringer
- At gøre det nemt at gøre det rigtige
- At øge medbestemmelsen

Viden og erfaringer

Gode oplevelser og viden om naturen bidrager til at værdsætte den, og dermed plantes lysten til at passe på naturen og tage medansvar. Derfor vil vi arbejde for, at der er kort afstand til natur for alle borgere i Ringsted og at der er mulighed for mange forskellige typer af oplevelser i naturen. Vi vil have fokus på læring – især hos børn og unge – men også på formidling generelt. Formidlingen bidrager til at skabe forståelse og kan øge kvaliteten af oplevelser.

Internt vil vi indhente viden og opbygge kompetence, så vores viden er up to date. Viden formidles videre eksempelvis via miljøtilsynet med virksomheder og i forskellige samarbejdsfora. Informationsmateriale og hjemmeside er også vigtige kanaler til at sprede viden.

Gøre det nemt at gøre det rigtige

Som kommune har vi stor mulighed for at påvirke borgernes handlinger via de rammer vi er med til at sætte. Det kan fx være i den fysiske planlægning, ved udarbejdelse af regelsæt eller ved indkøb af materiel. Derfor vil vi have større fokus på, at rammerne bidrager til at gøre det nemt for borgerne at gøre det "rigtige" – det vil sige, at vælge de miljøvenlige og sunde valg. Ved at sikre natur tæt på boliger kan vi eksempelvis motivere til det sunde valg i form af motion. Nemme og praktiske løsninger til at aflevere affald, kan bidrage til at flere borgere sorterer sit affald rigtigt.

Medbestemmelse

I Ringsted Kommune tror vi på dialog og involvering. Derfor vil vi inddrage borgerne, og gøre det på et tidligt tidspunkt. Tidlig involvering af borgerne giver gode muligheder for at få inspiration til opgaveløsningen og kendskab til borgernes ønsker og behov.

Borgerinddragelse betyder ikke, at vi inddrager samtlige borgere, foreninger eller virksomheder, hver gang vi går i gang med et projekt eller en anden ny opgave. Vi inddrager de interessenter, der er relevante for det konkrete projekt eller område.

På myndighedsområdet kan råderummet være lille og rammerne stramme. Her er vores tilgang til borgerne, at vi lytter og søger løsninger, der i videst muligt omfang tager hensyn til borgerne.

Vi har allerede flere erfaringer med vellykket borgerinddragelse og samarbejder, bl.a. helhedsplanlægning for Haraldsted Sø og Gyrstinge Sø, samarbejde med boligselskabet Klosterparken om affaldssortering og borgerinddragelse i klimatilpasning af Benløse Bypark.

Effekter af strategi og handleplaner

Strategi og handleplan skaber et grundlag for, at få overblik over igangværende projekter og at prioritere mellem nye. Den årlige revision af handleplanen er samtidig en anledning til at evaluere indsatsen.

Kommunen arbejder efter konkrete og målbare mål for de fleste opgavers vedkommende. Målene findes bl.a. i de såkaldte sektorplaner, som fx spildevandsplan og affaldsplan. Målene følger vi løbende op på, eksempelvis opgør vi antal virksomhedstilsyn og hvad de afstedkommer, årligt klimaregnskab for kommunen som virksomhed, andelen af affald der bliver genanvendt osv.

Borgerne vil mærke forbedringer i form af forskellige ydelser. Således bliver flere og flere husstande tilsluttet kloak, fjernvarme og kommunens vandforsyning, ligesom affaldsordningerne bliver forbedrede.

På naturområdet bliver der etableret adgang til flere grønne områder og de eksisterende områder bliver gjort mere attraktive ved bl.a. at etablere områder for ophold og leg. Flere af disse opgaver går hånd i hånd med regnvandshåndtering, som forebygger oversvømmelser af bl.a. huse ved ekstreme regnskyl.

Implementering af de tværgående principper vil bl.a. kunne opleves ved, at der kommer flere høringer og borgermøder. Dermed får borgerne større indflydelse og kommunen får bedre føling med, hvad borgerne lægger vægt på, og i sidste ende - formodentlig - mere tilfredse borgere.

Handleplan 2016

Handleplanen viser de projekter og opgaver, der er størst fokus på i 2016 - og viser således ikke alle de opgaver vi løser på natur-, miljø- og klimaområdet. Mange af de mål vi arbejder efter er langsigtede mål, og vores indsatser strækker sig derfor over flere år. Nogle projekter er således påbegyndt i 2015, og løber videre i 2016 - eller er projekter, som vi starter op i 2016 og fortsætter med i 2017 og frem.

Handleplanen er udarbejdet med baggrund i Natur-, Miljø- og Klimapolitikken, der dækker en periode på 4 år. Det kan derfor være forskelligt fra år til år, hvor mange projekter vi arbejder med under hvert enkelt tema. I 2016 er der således stor fokus på naturprojekter.

En mangfoldig natur

- **Helhedsplan og tiltag ved Gyrstinge Sø og Haraldsted Sø**

Ringsted Kommune har vedtaget en helhedsplan for Gyrstinge Sø og Haraldsted Sø i 2016. Helhedsplanen skal følges op af konkrete handleplaner for naturforvaltning, rekreative tiltag, sejladsregler med videre.

Der skal i løbet af 2016 og 2017 laves en samlet handleplan for plejen af naturarealerne omkring søerne, for at beskytte og fremme områdets naturværdier. Kommunen vil videreføre en række naturpleje-projekter fra HOFORs tid samt etablere nye plejeprojekter i samarbejde med lodsejere og lokalråd. Der er en særlig plejeudfordring ved Gyrstinge Sø, hvor der er kommet 50 ha "ny" søbred frem efter vandstandssænkningen.

Helhedsplanen vil sammen med Ringsted Oplevelsessti føre til etablering af en række rekreative tiltag i 2016 og 2017, fx stier og udsigtspunkter, fugletårn, borde og bænke samt bedre skiltning af natur- og kulturspor.

Derudover vil der blive arbejdet på, at kommunen får mulighed for at bruge det gamle traktørsted i Vrangeskov som udgangspunkt for naturvejledning. Dette vil ske i samarbejde med Roskilde Tekniske Skole.

- **Naturplejeprojekt Lysbjerg Kalkgrav**

Kommunen har udarbejdet en plejeplan for Lysbjerg Kalkgrav, for at sikre de specielle naturværdier samt udvikle det naturmæssige potentiale.

Lysbjerg Kalkgrav indeholder flere habitatnaturtyper og området grænser direkte op til Allindelille Fredskov, som er et Natura 2000-område. Her findes en række ikke almindelige eller sjældne og beskyttelseskrævende plantearter, som er truet af tilgroning med kraftigt voksende planter.

I 2016 vil plejeindsatsen bestå af beskæring og fjernelse af vedplanter samt afgræsning med kvæg.

- **Grøn Guide, natur- og friluftvejledning**

Denne Grønne Guides arbejde med natur- og friluftvejledning, skal få institutions- og skolebørn samt borgere generelt til at bruge kommunens skønne natur mere. I 2016 skal følgende initiativer blandt flere bidrage hertil:

- Naturens dag
- Skovens dag
- Blå flag ture
- Krible-krable projekter i institutioner
- Mobil naturgrejbank
- Friluftsgrejbank på Ungdomsskolen

Bevægelse i naturen har mange positive effekter blandt andet sundhedsmæssige for både fysikken og psyken, men også læringsmæssige, fx i forhold til forståelse af vigtigheden af bæredygtighed.

- **Projektet Kasernepark**

En helhedsplan for Kaserneparken i 2016 skal øge funktionaliteten for et bynært rekreativt område, der også fremadrettet har et kæmpe potentiale for aktiviteter og oplevelser. Helhedsplanen har derfor fokus på indsatser, der forbedrer og sikrer:

- Naturen i hele området
- Bevoksningen og den grønne struktur
- En drift der understøtter naturindholdet på hele arealet
- Rum for motion og fitness, rekreation og fritid

- **Rekreative tiltag i forbindelse med klimatilpasningsprojekter**

I forbindelse med kommunens realisering af klimatilpasningsprojekter i Benløse Bypark og ved Kværkeby Bæk, vil der i 2016 blive etableret en række rekreative tiltag. Tiltagene er nærmere beskrevet under "Et rent vandmiljø".

Et rent vandmiljø

- **Helhedsorienteret vandplanlægning i Ringsted Ådal**
Ringsted Kommune har i samarbejde med Ringsted Forsyning og Niras igangsat et arbejde om helhedsorienteret vandplanlægning (Helva) i Ringsted Ådal. Formålet med projektet er at skabe en robust helhedsplan for området og herigennem binde by og ådal bedre sammen. Dette skal være med til at skabe bedre natur, miljø og plads til flere rekreative aktiviteter i samspil med håndtering af regnvand fra oplandet, dvs. Ringsted Midtby. Arbejdet fortsætter i 2016 og afsluttes i 2017.
- **Klimatilpasning i Benløse Bypark**
Projektet udføres i et samarbejde mellem Ringsted Kommune og Ringsted Forsyning og har til formål at sikre Benløseparken, et nærliggende parcelhuskvarter, de lokale børneinstitutioner ved Benløse Bypark samt Benløsecentret mod oversvømmelser i forbindelse med fremtidige kraftige regnskyl. Projektet støtter således op om Natur-, Miljø- og Klimapolitikens mål om, at gennemføre klimatilpasningsprojekter i udvalgte bydele.

I forbindelse med projektet bliver der skabt en naturlig udformet vandrende gennem parken samt en række tilknyttede rekreative elementer som f.eks. lege- og opholdsområder. Projektet forøger dermed såvel naturindholdet som den rekreative brugsværdi i Benløse Bypark. Anlægsgdelen igangsættes i 2016.
- **Indvindingstilladelser til almene vandværker**
Vandværkernes indvindingstilladelser er gældende i 30 år og det er tid til at de skal fornyes. Arbejdet startes op i 2016 og forventes at fortsætte ind i 2017.

Ved udarbejdelse af indvindingstilladelserne skal der være fokus på, at kvaliteten er egnet til drikkevand. I henhold til de gældende vandplaner er grundvandsressourcen presset, og derfor skal de nye tilladelser også udarbejdes med fokus på, at der er vand nok til naturen.

Et miljøvenligt erhverv

- **Erhvervsnetværket "Målrettet erhvervsservice"**
Ringsted Kommune har igangsat et stort tværgående projekt der skal sikre en målrettet erhvervsservice. Sagsbehandlingen skal tage udgangspunkt i en helhedsorienteret og tværfaglig tilgang, hvor alle i kommunens organisation trækker på samme hammel. Gennem projektet skal der udvikles arbejds gange og en kultur, der understøtter en målrettet erhvervsservice.

På miljøsidens arbejder vi for den bedst mulige lokalisering af virksomhederne i forhold til deres behov, herunder lokaliseringer der forebygger konflikter mellem boliger og virksomheder. Implementeringen vil primært forgå i løbet af 2016.

Affald som ressource

- **Borgerinddragelse i forbindelse med udrulning af affaldsplanen**

Fra 2018 planlægger Ringsted kommune et nyt affaldssystem, som i højere grad skal udnytte ressourcerne i affaldet. Systemet bygger på:

- en enkel sortering hos hver husstand
- maskinel sortering på et centralt anlæg
- genanvendelse, biogas og forbrænding

Arbejdet foregår i samarbejde med de øvrige ejerkommuner i AffaldPlus.

Allerede fra 2016 vil vi begynde at inddrage borgere og organisationer i arbejdet med det nye affaldssystem i form af at skabe dialog med borgerne. Målet er at udvikle løsninger, som borgerne synes om, og at skabe ambassadører for den nye måde at tænke affald på.

- **Forsøg med indsamling af affald fra énfamilieboliger**

Kommunens Affaldsplan fokuserer bl.a. på at øge indsamling og genanvendelse af affald fra husholdninger. Målet er, at husholdningerne skal sortere i:

- Madaffald
- Papir- og emballageaffald
- Restaffald

For at indføre den mest optimale indsamlingsordning for énfamilie-boligerne, har kommunen i 2016 iværksat et forsøg blandt udvalgte boligområder, hvor forskellige indsamlingsmuligheder vil blive afprøvet. Forsøget vil primært omhandle det organiske affald.

Forsøgsresultaterne skal danne baggrund for en politisk beslutning om, hvorledes den fremtidige affaldsordning skal se ud.

- **Indsats for bygge- og anlægsaffald med fokus på miljøfarlige stoffer**

Formålet er at sikre bygge- og anlægsaffald af en høj kvalitet, der kan materialenyttiggøres.

Vi har i dag en høj genanvendelse af bygge- og anlægsaffald, som vi gerne vil opretholde. Bygge- og anlægsaffald kan imidlertid indeholde miljø- og sundhedsskadelige stoffer, herunder PCB. Det er derfor vigtigt at holde miljøfarligt affald adskilt fra det øvrige affald, så de farlige stoffer kan udskilles og nedbrydes.

I 2016 vil vi derfor informere om, hvordan bygge- og anlægsaffald skal håndteres, og følge op på implementeringen af reglerne om bygherrers pligt til at identificere PCB i bygninger og anlæg samt anmelde bygge- og anlægsaffald.

Klimavenlig kommune

- **Strategisk Energiplan**

En strategisk energiplan har til formål, at sætte retningen for en sikker og fleksibel energiforsyning, der bygger på vedvarende energi.

Ringsted Kommune har deltaget i et forarbejde omkring strategiske energiplaner. Her er energiressourcerne i regionen kortlagt, så det er muligt at koordinere indsatser på tværs af kommunerne. I 2016 skal selve planen udarbejdes. Energiplanen skal også være til gavn for myndighedsarbejdet omkring varmeforsyning.

- **Energibesparelser i virksomheder**

Pilotprojektet "Energibesparelser i virksomheder" udspringer af kommunens klimaplan. Projektet er iværksat i 2015, og har til formål, at støtte virksomheder i at gennemføre energibesparelser. I forløbet får virksomhederne redskaber til selv at arbejde med energibesparelser, et energitjek og mulighed for erfaringsudveksling med andre virksomheder. Projektet afsluttes i løbet af 2016.

- **Undersøge betydningen af energirenovering af kommunens bygninger efter ESCO-modellen**

Ringsted kommune har indgået aftale om at være Klimakommune – og dermed forpligtet sig til at nedbringe CO₂-udledningen med 2 % om året. Som følge heraf er det et mål, at opnå en hurtigere, systematisk og målrettet energirenovering af kommunens bygninger. Det skal derfor undersøges, i løbet af 2016, om en ESCO-model kan fremme det mål.